

Згуртування студентського колективу – запорука успіху

Для студентів 1 курсу
Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Підготувала:

Практичний психолог – Євгенія ХОМЕНКО

Стадії розвитку студентської групи

1-а стадія - **номінальна група**, яка має лише зовнішнє, формальне об'єднання студентів за наказом ректора і списком дирекції (деканату);

- 2-а стадія - **асоціація** - початкова міжособистісна інтеграція, первинне об'єднання студентів за загальними ознаками. Організатором життя групи на цій стадії є староста і куратор. Вони висувають вимоги щодо трудової дисципліни, виконання режиму, норм поведінки, які стосуються кожного студента і групи загалом. Взаємини опосередковуються переважно особистісно значущими цілями (група друзів, приятелів).

Для студентів розпочинається період адаптації до студентського життя і вимог викладачів, відбувається засвоєння правил внутрішнього розпорядку ВНЗ, традицій інституту (факультету) тощо.

- 3-я стадія - **кооперація**, на якій соціально-психологічна й дидактична адаптація студентів майже завершилася. Хоча у групі **переважають ділові стосунки** (спрямовані на досягнення бажаного результату при розв'язанні конкретного завдання в певному виді діяльності), але вже диференціюються і міжособистісні взаємини. Виявляються неофіційні організатори, авторитетні активісти групи
- 4-а стадія - **студентська академічна група стає колективом.**

Ознаки студентського колективу:

- 1) Кожен член групи приймає на себе цілі та завдання спільної діяльності
- 2) Група характеризується високим рівнем організованості та згуртованості - це команда однодумців.
- 3) Багато членів групи мають статус неформального лідера або тих, кому віддають перевагу при вирішенні питань життя колективу.
- 4) В офіційних керівників групи виявляється демократичний стиль керівництва.
- 5) Група як колектив може бути взірцем і для інших студентських груп, впливати на них
- 6) У колективі існують визнані норми поведінки (кожен поводить себе так, як прийнято у групі, навіть у манері одягатися)
- 7) Колектив виявляє згуртованість. Якщо вирішуються важливі проблеми, то група працює злагодженіше й результативніше. «Ми» - так кожен студент ставиться до свого колективу.
- 8) Мікрогрупи не протистоять одна одній, хоча існують як окремі утворення

Що потрібно кураторам?

- Знати особливості кожного (неформальне спілкування протягом кураторських годин);
- Розуміти потреби кожного (виходячи із інтересів);
- Формувати сприятливий психологічний клімат у колективі

Основна мета – **студентам краще пізнати один одного**

Приклади вправ, для проведення Кураторської години

➤ Вправа «Привітання»

Мета: налаштувати на роботу, знайти схожості один у одного по різним показникам.

КУРАТОР: Для того, щоб привітатися, пропоную рухами відповісти на мої запитання. Я запитую, ви відповідаєте.

- *З гарним настроєм хто прийшов – махніть,*
- *Хто чує мене, головою кивніть.*
- *Хто бачить мене, прошу оком моргнути,*
- *Хто любить дітей, ті підведіться трохи.*
- *Хто найвеселіший – ви всім усміхніться,*
- *Хто ввічливий – сусідові злегка вклоніться.*
- *Почитати кому охота, любить хто свою роботу?*
- *Похитайте головою вправо-вліво, раз, іще раз.*
- *Хто в колективі працювати любить,*
- *Хто вміє дружити?*
- *Поплещіть, вас я побачить хочу,*
- *Всього, що я знаю, і вас навчу.*

Інформаційне повідомлення

- ▶ **Згуртованість колективу** - це поняття, що розкриває особливості міжособистісних відносин в колективі, єдність ціннісних орієнтацій, єдність цілей і мотивів діяльності в межах спільної діяльності. Дружні контакти під час роботи і після її, співпрацю і взаємодопомогу формують хороший соціально-психологічний клімат.
 - ▶ Фактор, що впливає на соціально-психологічний клімат колективу, обумовлений індивідуальними та психологічними особливостями кожного з її членів. Крізь призму особистісних особливостей людини переломлюються всі впливи на неї як виробничого і невиробничого характеру. Тому для формування того або і соціально-психологічного клімату колективу мають значення не стільки психологічні якості членів, скільки ефект їх поєднання.
- ▶ Загальна ціль: **досягти хороших міжособистісних відносин (специфіки формальних і неформальних організаційних зв'язків в колективі і співвідношення між ними)**, демократичного рівня в колективі, оптимального рівня психологічної сумісності колективу.

Вправа «Будинок»

Мета: виявити розуміння учасниками поняття «колектив», обмін досвідом.

- **Обладнання:** малюнок «Будинок»
- **Завдання:** Кожній групі дається завдання побудувати «Будинок» і заселити його за поданим зразком (Додаток 1):
 - * фундамент - написати своє поняття, що таке колектив;
 - * основна частина, цеглинки – форми і методи роботи, щодо згуртування колективу;
 - * вікно - фактори, що руйнують згуртованість колективу;
 - * двері відчинені - фактори, що допомагають покращити психологічний клімат в колективі;
 - * сонечко – риси педагога, що допомагають працювати в колективі;
 - * марки - поміркувати, що заважає працювати в колективі;
 - * дах - навести приклади творчості в роботі.
- Після закінчення обговорення будинків.

Висновок. Співпраця – це головна умова існування колективу, тільки взаємодіючи і підтримуючи один одного, ми можемо досягти успіхів в діяльності, а як зробити щоб бути не просто членом, а учасником команди ви бачите.

Давайте перевіримо як на практиці ми вміємо співпрацювати всі разом.

Вправа «Квадрат».

Мета: відчутти кожного учасника групи.

- *Хід вправи.* Побудуйте весь колектив у коло, і нехай учасники закриють очі. Тепер, не розплющуючи очей потрібно перебудуватися в квадрат. Зазвичай відразу починається балаган, всі кричать, пропонуючи свою стратегію. Через який час виявляється організатор процесу, який фактично будує людей. Після того, як квадрат буде побудований, не дозволяйте відкривати очі. Запитайте, чи всі впевнені, що вони стоять у квадраті? Зазвичай є кілька людей, які не впевнені. Квадрат дійсно повинен бути рівним. І тільки після того, як абсолютно всі погодяться, що стоять саме в квадраті, запропонуйте учасникам відкрити очі, порадіти за хороший результат і проаналізувати процес. Так само можна будуватися в інші фігури.
- Під час вправ учасники переживають сильні емоції і роблять масу висновків, тому після кожного етапу можна влаштовувати невелике обговорення, де можна говорити побажання своїм колегам для поліпшення роботи. Найголовніше питання: яким чином завдання можна було зробити краще та швидше?
- Дуже добре, якщо кожен учасник тренінгу буде відзначений керівництвом, а ще краще, якщо команди отримують хороші пам'ятні призи.

➤ 1-й варіант. Побудуйте, використовуючи всіх гравців команди:

- • квадрат;
- • трикутник;
- • коло;
- • ромб;
- • букву;
- • пташиний косяк.

➤ Ви побачили як вам співпрацювати всім разом. Легко вам було чи ні? Як ви домовлялися, хто виявився лідером, можливо хтось заважав. Але в житті ми не часто працюємо в таких великих групах, частіше життя нам дає змогу працювати в підгрупах. А як ви зможете так взаємодіяти, давайте перевіримо.

Вправа «Дім»

Мета: усвідомлення своєї ролі в групі, стилю поведінки.

➤ **Хід вправи:** учасники діляться на команди. Ведучий дає інструкцію: «Кожна команда повинна стати повноцінним домом! Кожна людина повинна вибрати, ким він буде в цьому будинку - дверима, стіною, а може бути шпалерами або предметом меблів, квіткою або телевізором? Вибір за Вами! Але не забувайте, що Ви повинні бути повноцінним і функціональним домом! Побудуйте свій дім! Можна спілкуватися між собою ».

➤ **Психологічний зміст вправи:** Учасники замислюються над тим, яку функцію вони виконують в цьому колективі, усвідомлюють, що всі вони потрібні у своєму «будинку», що сприяє згуртуванню.

➤ **Обговорення:** Як проходило обговорення в командах? Чи відразу Ви змогли визначити свою роль в «будинку»? Чому Ви вибрали саме цю роль? Я думаю, Ви все зрозуміли, що кожна частина Вашого «дому» важлива і потрібна в ньому, кожна несе свою певну функцію, без якої будинок не може бути повноцінним!

Малюнок «Мій колектив»

- Мета: усвідомлення учасниками рис і якостей колективу в якому вони працюють.
- Матеріали: аркуші паперу А4, кольорові олівці, релаксаційна музика.

Хід: Кожен колектив індивідуальний і неповторний. Бувають колективи схожі на:

- ▶ **Сипучий пісок.** Не так рідко зустрічається на нашому шляху сипучий пісок. Скільки піщинок зібрано разом, і водночас кожна з них сама по собі. Повіє легенький вітерець — віднесе частину піску, що лежить скраю, подалі. Повіє вітер сильніше — рознесе пісок на всі боки, поки хто-небудь не згребе його в купу. Буває так і в колективах. Неначе всі разом, і в той же час кожен сам по собі. Немає зв'язку між людьми. В одному випадку вони не прагнуть піти один одному назустріч. В іншому — не бажають знайти спільних інтересів, спільної мови. Немає тут того авторитетного центру, навколо якого відбувалось би об'єднання, згуртування людей, де кожен відчував би, що він потрібний іншому. А поки «сипучий пісок» не приносить ні радості, ні задоволення тим, хто є в його складі.

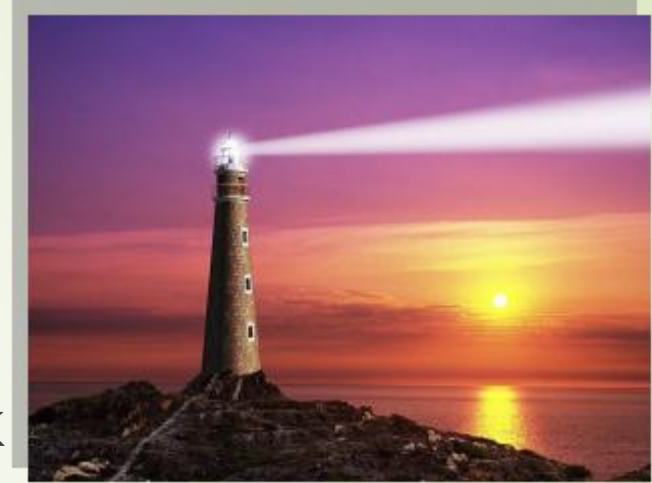

➔ М'яка глина.

Відомо, що м'яка глина - матеріал, який порівняно легко піддається обробці й з нього можна ліпити різні вироби. У руках майстра, а ним може бути в групі й староста, просто авторитетний студент, і куратор, цей матеріал перетворюється на прекрасний виріб. Але якщо до нього не докласти зусиль, то він може залишитися простим шматком глини. На цій стадії більш помітні зусилля для згуртування колективу, хоча це можуть бути перші кроки. Не все виходить, нема достатнього досвіду взаємодії, взаємодопомоги. Важко досягти якої-небудь мети. Стосунки доброзичливі, проте не скажеш, що діти завжди бувають уважні одне до одного і готові прийти на допомогу. Якщо це й відбувається, то рідко. У групі існують замкнені приятельські угруповання, які мало спілкуються між собою. Справжнього хорошого організатора поки немає. Чи він не може себе проявити, чи просто йому важко, бо нікому його підтримати.

➔ **Мерехтливий маяк.** У штормовому морі мерехтливий маяк і початківцю, і досвідченому мореплавцеві приносить упевненість, що курс вибраний правильно. Необхідно тільки бути уважним, не втратити маяк з поля зору. Зауважте, маяк не горить постійним світлом, а періодично викидає пучки світла і неначе говорить: «Я тут. Я готовий прийти на допомогу». Колектив, який формується в групі, також подає кожному сигнал: «Так тримати». У такій групі переважає бажання працювати спільно, допомагати один одному, товаришувати. Але бажання — це ще не все. Дружба, взаємодопомога потребують постійного горіння, а не поодиноких, нехай навіть дуже частих, спалахів. Проте недостатньо виявляється ініціатива, рідко вносяться пропозиції щодо покращення справ не тільки у себе, але й у колективі. Бачимо прояви активності спалахами, та й це не у всіх.

Червоне вітрило. Символ спрямованості вперед, дружньої вірності й обов'язку. Тут живуть і діють за принципом: «Один за всіх - і всі за одного». Дружня прихильність і зацікавлення справами один одного поєднуються з принциповістю і взаємною вимогливістю. Командний склад вітрильника - знаючі та надійні організатори й авторитетні особистості. До них ідуть за порадою, допомогою. У більшості членів екіпажу є почуття гордості за колектив. Усі переживають, коли з кимось трапиться невдача. Група цікавиться тим, як ідуть справи в паралельних класах, іноді приходять на допомогу, коли їх просять про це. Але хоча група згуртована, вона не завжди готова йти всупереч бурям. Не завжди вистачає мужності визнати свої помилки зразу, але це становище може бути виправлене.

Факел, що палає, - це живе полум'я, матеріалом якого є міцна дружба, єдина воля, взаєморозуміння, ділова співпраця, відповідальність кожного не тільки за себе, а й за інших. Тут яскраво виявляються всі якості колективу, які характерні для червоного вітрила. Але не тільки це. Справжнім колективом можна назвати тільки таку групу, яка не залишається у вузьких рамках. Справжній колектив той, де люди самі бачать, коли вони потрібні, і самі йдуть на допомогу; той, де не залишаються байдужими, якщо іншим погано; той, який веде за собою, освітлюючи, як легендарний Данко, жаром свого палаючого серця дорогу людям.

Намалюйте будь-ласка як ви уявляєте колектив в якому працюєте.

- ➔ Отже, хто впізнав свій колектив? Який опис видається вам найбільш влучним? Я думаю, ми переконались у тому, що дружба, взаємодопомога потребують постійного горіння, а не поодиноких, нехай навіть дуже частих, спалахів. *(Учасники висловлюють свої думки й обґрунтовують їх.)*

Вправа „Побаження”.

- Мета: підтримка позитивного психологічного клімату у групі, розвиток вміння розуміти власні бажання та відчувати потреби іншої людини.
- Матеріали дерево з квітами з побажаннями.
- Хід. Ми сьогодні навчилися взаємодіяти, допомагати один-одному і стали справжнім колективом, подивіться наше дерево розквітло, а його квіти – це ви, його учасники. Підійдіть і оберіть свою квітку.
- На квітці побаження.

МИРНОГО НЕБА!

ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА!